

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 22. broj

1. lipnja 2023.

cijena 250 Ft

„Botaničari” – nova premijera u Hrvatskom kazalištu

FOTO: LASZLO TÓTH

9. stranica

Tko smo mi?

3. – 5. stranica

Pustolovine u Zagrebu

13. stranica

Studijsko putovanje

15. stranica

Komentar bez komentara

Komentar objašnjava, pojašnjava ili тумачi događaj, osobu, pojavu, izjavu, stav, prijedlog... Može biti i samo osvrt, ali i primjedba, prijedlog, poticaj. U svakom slučaju, svaki nas komentar potiče na razmišljanje i promišljanje teme. A upravo je novinarski komentar onaj žanr u kojem autor izražavanjem svojeg mišljenja pokušava utjecati na javno mnijenje, dati poticaj. Kako o političkim, kulturnim, ekonomskim, tako i o općenito društvenim događajima, pojavama. Često svoje mišljenje, svoj stav izražavamo bez okolišanja i jednostavno s dvije riječi – bez komentara. Dakako, u tome je izraženo i naše mišljenje, ali najviše prostora za razmišljanje i zaključak ostavljamo onomu komu su riječi upućene.

Ovih dana slušam vijest o tome kako smo najkršćanskija zemlja, najkršćanskiji narod Europe, ali da samo deset posto nas odlazi u crkvu. Hm! Znači, izjašnjavamo se kršćanima, ali ne bismo išli u crkvu, sudjelovali na misi i euharistiji.

„Sveta pričest jedan je od sedam svetih sakramenata te zajedno s krštenjem i potvrdom čini sakramente kršćanske inicijacije. Predstavlja istinski susret Boga i čovjeka koji se ostvaruje na svakoj svetoj misi. Tako nedjelja, kao dan Kristova uskrsnuća, ima posebno značenje u kršćanskom životu jer je dan slavlja euharistije i dan odmora, ali i dan susreta s uskrslim Gospodinom i dan kad se kršćani međusobno više susreću. Samo onaj tko shvati svu tu dubinu sakramenta euharistije i nedjelje kao dana posebno posvećena Bogu i ljudima može otkriti ljepotu svoje vjere i vrijednost pripadnosti Katoličkoj Crkvi.”

Euharistija je spomen na Kristovu žrtvu, ali istodobno i uprisutnjenje te žrtve. Također, euharistija je gozba jer vjerujemo da Krist biva prisutan i označava stanje ostvarenja potpuna prijateljstva i međusobne blizine kršćanina s Bogom i kršćana međusobno.

U misi prinosimo i sami sebe kroz svoj rad, svoje žrtve, svoj život i kroz te čine zahvaljujemo Bogu za sve što je učinio i čini za nas. Prema svemu tomu euharistija ima trostruko značenje – gozba, žrtva i spomen.

Kako smo onda i po čemu najkršćanskiji?

S. B.

Glasnikov tjedan

„Odbor za narodnosti na svojoj sjednici raspravljao je i o prijedlogu izmjena Izbornog zakona koji je podnijelo Državno izborno povjerenstvo, a u kojem se, između ostalog, predlaže izmjena pojedinih točaka Zakona o narodnostima.”

Kako doznaje Hrvatski glasnik, zamjenica pučkog pravobranitelja za zaštitu prava narodnosti primila je u travnju predstavnike dviju bajskih civilnih udruga s kojima je razgovarala domalo sat i pol vremena. Na kraju konstruktivnog razgovora dala je obećanje kako će u okvirima svoje nadležnosti učiniti sve u cilju zaštite interesa Bunjevaca u Mađarskoj.

Ovih tjedana i mjeseci provode se sjednice Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta u znaku prijedloga nacrtu promjene Zakona o narodnostima i drugih zakona koji se dotiču mjesnih i narodnosnih izbora te narodnosti. Tako su članovi Odbora održali neformalni sastanak s članovima Udruge Saveza državnih narodnosnih samouprava na kojem su strane pregledale prijedlog izmjena Zakona o pravima narodnosti (CLXXIX iz 2011.) koji je izradila radna skupina utemeljena za pripremu i koordinaciju istih te izradu sadržaja prijedloga. Posebno su se zadržali na 56. stavki zakona, koja je po riječima predsjednika Odbora za narodnosti mijenjana najviše puta do sada jer govori o uvjetima za raspisivanje narodnosnih izbora na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini. Želi se spriječiti širenje tzv. „etno-biznisa”. Prijedlozi izmjena tiču se pojašnjenja uvjeta za raspisivanje izbora, pravila o sustavu kandidiranja, pojedinih pravila za određivanje honorara zastupnika odnosno broja zastupnika u državnim samoupravama.

Odbor za narodnosti na svojoj sjednici raspravljao je i o prijedlogu izmjena Izbornog zakona koji je podnijelo Državno izborno povjerenstvo, a u kojem se, između ostalog, predlaže izmjena pojedinih točaka Zakona o narodnostima.

Također, u mjesecu travnju na svojoj sjednici Odbor za narodnosti Mađarskog parlamenta raspravljao je o Izvješću o položaju narodnosti u Mađarskoj za razdoblje siječanj 2019. – prosinac 2020. (pod brojem B/2418). Neki su ocijenili da izvješće sadržava koristan

sažetak aktivnosti i potpora na narodnosnom polju iako nije baš najaktualnije. Odbor je raspravljao i o tzv. Prijedlogu zakona pod nazivom „O slobodnom vlasništvu određenih dobara u državnom vlasništvu” pod brojem T/3520. Suština je prijedloga Zakona da je Državni zavod za statistiku zadržao 2500 od 34 500 informatičkih uređaja kupljenih za popis stanovništva 2022. godine, dok će preostale tablete besplatno predati raznim organizacijama, uključujući i narodnosne državne samouprave.

Predsjednica pododбора Odbora za narodnosti (Pododbor za javno obrazovanje, kulturu i vjerska pitanja) inicirala je i koordinirala neformalni sastanak s državnim tajnikom za javno obrazovanje u vezi s izmjenom Zakona o javnom obrazovanju s posebnim osvrtom na pitanja koja se odnose na narodnosno javno obrazovanje. U Ministarstvu unutarnjih poslova s državnim tajnikom za javno obrazovanje odvio se sastanak na kojemu je tema bila Zakon o statusu učitelja u javnom obrazovanju, odnosno neka pitanja vezana za posljednju izmjenu Zakona o obrazovanju na čije su se izmjene mogle očitovati i državne samouprave.

Odbor za narodnosti saslušao je i izvješće zamjenice pučkog pravobranitelja o prošlogodišnjim aktivnostima koje je sažela u šest točaka. Slovački je glasnogovornik napisao kako je pitanje digitalne spremnosti narodnosnih samouprava goruće pitanje. Po njemu su u posljednjim desetljećima mnoge organizacije, a još više narodnosne samouprave, dobile potporu za izradu i rad svojih mrežnih stranica, ali uz časne izuzetke malo njih ažurira te stranice s najnovijim informacijama. Tako je po njemu pučki pravobranitelj utvrdio kako su ne samo stranice državnih samouprava nego i velik broj stranica mjesnih samouprava praktički beskorisne za dobivanje aktualnih informacija.

Branka Pavić Blažetin

Tko smo mi? Bošnjaci, Bošnjaci, Bosanci, Bosanski Hrvati, Hrvati Bošnjaci... Ili korisne budale balkanskih nacionalizma?

Na Al-Jazeera Balkan nedavno je prikazan filmić pod naslovom „Bošnjaci – katolici u Mađarskoj”. Taj mali izvještaj otkriva gledateljima te televizije, uglavnom Bošnjacima Bosne i Hercegovine, malu subetničku skupinu Hrvata u okolici Pečuha koja sebe naziva Bošnjacima, tj. na svojem dijalektu *Bošnjakima*. U filmu se prikazuje kulturna, urbanistička, a dijelom i folklorna tradicija tih ljudi s neprikrivenim ciljem da se sve to ukalupljuje u današnje shvaćanje nacionalnih i nacionalističkih previranja Bosne i Hercegovine u kojoj bošnjačka komponenta inzistira na trodimenzionalnosti bošnjačke nacije – koja se dijeli na pripadnike islama, pravoslavlja i katoličanstva. Naravno, takvo nadkonfesionalno ili nekonfesionalno, integralno shvaćanje nacije nije rijedak slučaj. Slična je situacija naprimjer i u Mađarskoj, podijeljenoj kalvinizmom i katoličanstvom, ali još su bliži primjer Albanci, koji – iako pripadaju islamu, pravoslavlju i katoličanstvu – ipak tvore jedinstvenu nacionalnu zajednicu. Jedini je problem u tom nacionalnom shvaćanju da ni Srbi ni Hrvati u Bosni i Hercegovini ne prihvaćaju taj integracijski kontekst, koji je za njih propao već pri kraju XIX. stoljeća.

Bošnjaci BiH – budimo iskreni, slično ostalim narodima – ovim putem traže smjernice i potporu svojoj političkoj koncepciji često nalazeći rješenja u historizaciji aktualnih problema i traženju novih simbola jedinstva. Cijela ta koncepcija lijepo se uklapa u globalne političke procese posthladnoratovskog sustava koje je Samuel Huntington detaljno opisao u svojem dijelu *Sukob civilizacija i preustroj svjetskog poretka* (Zagreb, 1997.). Da ne skrenemo pozornost s filma o Bošnjacima, mislimo tu na kulturološke i vjerske sukobe koji su 1990-ih još samo nagoviješteni u spomenutom Huntingtonovu djelu, a od onda već i dobrim dijelom ostvareni, kao i na simbole koji određuju razmišljanja određene većine date populacije, dominantno šireći preko raznih medija nad kojim veo zdravog razuma često nema kontrolu.

U filmu osim spikera i producenta Harisa Buljubašića govore i Hrvati u Mađarskoj kao predstavnici ponekih institucija – KUD-ova, kulturnih institucija, muzeja – ili kao pojedinci koji predstavljaju sami sebe, tj. svoje osobno mišljenje. Nažalost, u filmu nije prikazano mišljenje nijednog službenog organa – predstavnika manjinskih samouprava ili političkih organizacija – jer su svi ti organi hrvatski, teško bi se uklopili u kontekst. Tako cijeli taj filmski uradak ne možemo smatrati ničim drugim, nego osobnim mišljenjem nekih pojedinaca, najčešće bez znanstvenih temelja, bez potpore ikakve manjine ili većine. Dakle, filmski uradak, umjesto da stvarno riješi i prikazuje teme koje mogu pridonijeti normalizaciji i sređivanju suživota nacionalnih zajednica današnje Bosne i Hercegovine, podjele te zemlje sije i izvan njezinih granica.

Bošnjaci u Mohaču 1930. godine

Bošnjaci kao politička tema – od početaka do danas

Prije nego što sustavno pregledamo nedostatke i ciljanu namjeru filma, trebamo točno odrediti značenje pojedinih naziva koji se upotrebljavaju u filmu, ali ne baš dosljedno i u skladu sa svojim stvarnim značenjem.

Bosanac (ž. r. Bosanka) označuje osobu koja je stanovnik Bosne i Hercegovine, neovisno o etničkoj pripadnosti. Dakle, bilo koga tko se doselio u BiH ili je podrijetlom iz te zemlje s pravom se može nazvati Bosancem ili Bosankom. Taj naziv ne znači da netko ujedno pripada i etničkoj skupini Bošnjaka, on etnički može pripadati bilo kojoj drugoj etničkoj zajednici unutar spomenute države.

Bošnjaci (jednina Bošnjak, ž. r. jd. Bošnjakinja) su danas jedan od triju konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, i to najbrojniji. U srednjem vijeku naziv *Bošnjak* ili *Bošnjakin* upotrebljavao se za određivanje stanovništva područja srednjovjekovne Bosne, pa poslije, za vrijeme Osmanlija, za sve stanovnike tog osmanskog područja (prvo sandžaka pa pašaluka i na kraju vilajeta). To se odnosilo na sve stanovnike, neovisno o njihovoj vjerskoj pripadnosti. Biti Bošnjak značilo je imati podrijetlo s područja Bosne. Na kraju XVIII. stoljeća s društvenim promjenama koje simbolizira Francuska revolucija rađa se novo shvaćanje nacije, državljanstva i nacionalnosti – onako kako uglavnom danas to shvaćamo (ne zaboravljajući na više od dva stoljeća koliko je otad prošlo), a koje je temeljito stvorilo sve što sad smatramo nacionalnom integracijom, tj. društveno-političkim i kulturnim procesom izgradnje modernih nacija. Naši Bošnjaci, Hrvati Bošnjaci, Bosanski Hrvati (svatko ih može nazvati kako mu je drago) u okolici Pečuha doselili su se u razdoblju prije stvaranja modernih nacija, njihovo je nazivlje također formirano prema predmodernim načelima, a nikako u duhu današnjeg bosanskog bošnjaštva čiji je temelj islam i vezivanje za osmansko doba u povijesti BiH.

Poslije, od XIX. stoljeća, pravoslavni stanovnici Bosne vezat će se uz srpsku nacionalnu integraciju (prije samo za Srpsku pravoslavnu crkvu koja se nalazila do druge trećine XVIII. stoljeća također pod Osmanlijama s centrom u Peći na Kosovu) pa će se postupno početi izjašnjavati Srbima, a katolici bosanskih i hercegovačkih prostora slično tom procesu Hrvatima. Od početka austrougarske vladavine u BiH Ugarska pokušava na novi način ujediniti različite vjerske zajednice u jedinstvenu bošnjačku naciju, pa će za vrijeme Benjamina Kallayja (zajednički ministar financija, ujedno upravitelj BiH od 1882. do 1903.) pokrenuti poli-

tiku integralnog bošnjaštva, kad će se pokušavati uvesti kategorije muslimanskih, pravoslavnih i katoličkih Bošnjaka. Taj integracijski pokušaj neće uspjeti, ali će ostaviti dubok trag među stanovništvom islamske vjere u Bosni i Hercegovini, čija će se europska modernizacija znatno unaprijediti u tom razdoblju. Tu politiku integralnog bošnjaštva obnoviti će bosanski muslimani od kraja 1970-ih godina i nakon osamostaljenja 1991. taj će naziv – Bošnjak – postati dominantan i općeprihvaćen za islamsko stanovništvo Bosne i Hercegovine, Sandžaka* u Srbiji i Crnoj Gori, Hrvatskoj kao i na drugim prostorima nekadašnje Jugoslavije. U isto vrijeme Bošnjaci će osvježiti i austrougarski trokonalni koncept bošnjaštva koji vrijedi i za bosanske Hrvate i Srbe. No usprkos toj politici najveće etničke zajednice Srbi i Hrvati BiH ne izražavaju se kao Bošnjaci pravoslavne ili katoličke vjeroispovijesti. Točnije rečeno, neka izrazito manja, politički probošnjačka skupina Hrvata, uglavnom na političkoj sceni prihvaća taj koncept, ali je njihov udio zanemariv naspram onih koji se vezuju uz Hrvatsku i izjašnjavaju se Hrvatima. Ne želimo dati ocjenu nijednoj političkoj opciji Hrvata u BiH – jer je u ovom slučaju riječ o vlastitom izboru, a naravno da svatko ima pravo slobodnog izbora i pravo na poštivanje svojeg izbora. Jedino se pitam: je li stvarno naš zadatak, zadatak Hrvata u Mađarskoj, pozicionirati se u tom unutrašnjopolitičkom sukobu BiH? Vjerojatno ne jer možemo ispasti, neovisno o dobroj namjeri, korisnim budalama, koje ni u kojem slučaju ne želimo biti.

Pogledajmo točno koje se izjave pojavljuju u filmu koje su u najmanju ruku sporne i zatim koji bi prema znanstvenoj literaturi bili odgovori koji bi se mogli prihvatiti ili bi se barem mogli nazvati ishodišnom točkom.

1. „Bošnjaci su tvorili većinu u 9 naselja, a danas već nigdje nisu većinska komponenta lokalne zajednice.“

Etnografska znanost (npr. Đuro Šarošac u više svojih znanstvenih radova) doista govori o devet naselja u kojima je živjelo stanovništvo koje je sebe zvalo Bošnjacima. No treba reći da u XX. stoljeću već to stanovništvo nije većinsko u svih devet naselja, a prije, naročito u XVIII. stoljeću, slično stanovništvo zahvaća veću skupinu sela. Na posljednjem popisu stanovništva u Austro-Ugarskoj, 1910. godine, Hrvati čine većinu samo u 7 naselja od spomenutih 9. U Suki njihov je udio tad tek 25 %, a u Sukidu 45 % od ukupnog stanovništva. U ostalim je naseljima udio stanovništva kojemu je hrvatski materinski jezik ovakav: Ata 52 %, Kukinj 86 %, Nijemet 86 %, Udvar 82 %, Pogan 60 %, Semelj 60 %, Salanta 71 %. Problem je s ovom klasifikacijom nadalje to da je u XIX. stoljeću često naziv *Šokac* rabljen i za stanovnike hrvatskih/bošnjačkih naselja kao i bošnjački naziv često upotrebljavan za neka druga naselja, npr. Lotar, Šaroš ili Kozar, a da o pečuškim i sigetskim pripadnicima iste subetničke skupine ni ne govorimo. Prema spomenutom prvom popisu u XX. stoljeću svi su pripadnici date skupine popisani kao Hrvati, tj. prema kategorijama popisa po materinskom jeziku govore hrvatski, pripadaju Hrvatima. Tad nema tragova ni Bošnjaka ni Srba u ovim selima, a moramo imati u vidu da se tad još i Bosna i Hercegovina nalazila unutar Austro-Ugarske Monarhije – znači ako bi postojala ikakva bosanska poveznica ili nostalgija, bila bi još primjetna i u etničkoj/jezičnoj pripadnosti.

2. „Mi potječemo iz Bosne, dolazimo iz okolice Olova. Naši prethodnici [misli se na pretke], prethodnici Šokaca, Bošnjaka, dolaze iz Bosne.“

Unutar hrvatskog etničkog korpusa Šokcima se smatraju gotovo u potpunosti svi Hrvati u Slavoniji i Srijemu kao i većina Hrvata na području Baranje i bačkog Podunavlja, a također i na sjeveru Bosne u Posavini i u tuzlanskom kraju – barem oni koji su ostali tamo nakon ratnih godina od 1992. do 1995. Sva je ta područja, naravno, nemoguće naseljavati iz jednog uskog područja okolice Olova.

U povijesnom i u etnografskom smislu etnogeneza i migracije skupine Hrvata u pečuškoj okolini koja sebe naziva Bošnjacima skoro je u potpunosti povezana sa Šokcima. Te subetničke skupine Hrvata jednim dijelom stvarno potječu iz srednjih i sjevernih krajeva Bosne, ali njihovo formiranje u posebnu zajednicu odvijalo se znatno duže i rezultat je najmanje četiriju (a možda i pet) migracijskih valova od kraja XVI. pa do prvih desetljeća XVIII. stoljeća. Ti migracijski valovi pokrenuti su iz raznih krajeva Hrvatske – od ogulinsko-plašćanske udoline i Like do Slavonije pa do raznih sjevernih i srednjih dijelova Bosne, a čak uključuju i neke katolizirane Bugare dotaknute tzv. čiprovačkim ustankom 1688. Također se mora napomenuti da romantičarsko shvaćanje ljudskih migracija zatvorenih skupina već nije prihvaćen model. Nikada, naročito ne u postosmanskim vremenima jugozapadne Europe, nije ratna migracija prošla tako da je jedna skupina iz jednog naselja ili kraja krenula i bez očitih demografskih promjena stigla više stotina kilometara dalje i tamo se naselila u novom kraju u istoj društvenoj strukturi koju je ostavila u staroj domovini. To je bilo neizvedivo čak i u planskim naseljavanjima Hrvata u zapadnu Slavoniju tijekom Domovinskog rata na kraju XX. stoljeća, kad su autobusima vozili Hrvate s Kosova u okolicu Vočina i Dumače – samo da jednu organiziranu modernu migraciju spomenemo.

Ljudske skupine u migracijskom procesu stalno su izložene promjenama, od početaka migracija pa do naseljavanja u novom kraju obitavanja. Nakon analize prezimena Hrvata u okolini Pečuha najuočljiviji je onaj element koji se podudara sa slavonskim stanovništvom Hrvatske (također se to odnosi i na Šokce iz Baranje). Poslije toga dolaze veze sa stanovništvom sjevernih krajeva Bosne, a ostala spomenuta područja iz Hrvatske nalaze se na trećem mjestu.

Osim navedenoga trebamo znati da tijekom osmanske vladavine na hrvatskim i ugarskim područjima velik broj islamiziranog bosanskog stanovništva doseljava u gradove, a manjim dijelom i na ruralna područja Ugarske i Slavonije. To je islamizirano stanovništvo za vrijeme Velikog bečkog rata skoro u potpunosti napustilo ugarska i hrvatska područja i vratilo se na područja današnje Bosne, a oni koji su ostali katolizirali su se – za takve procese imamo izravne dokaze npr. u Sigetu. Zahvaljujući baš toj povratnoj migraciji islamiziranih Bošnjaka iz hrvatskih i ugarskih područja u Bosnu, a i odljevu katoličkog stanovništva iz Bosne, islamizirano će stanovništvo u povijesti prvi put tek na kraju XVII. stoljeća postati većinska vjerska zajednica Bosne. Ali moramo istaknuti da ogromna većina onog stanovništva koje je odbjegli s područja Bosne nije htjelo ostati pod osmanskom vlašću niti se izrazito vezalo uz islam.

3. „Stare sevdalinke što je pjevao Nedžad Salković i Himzo Polovina, to smo sve znali, jer su naši predci to već donijeli sa sobom i to su među nama širili Bošnjacima. To i dandanas njeđujemo i pjevamo te pjesme.“

Sevdalinka je bosanska varoška pjesma koja se formirala u danas poznatoj formi u XVIII./XIX. stoljeću zahvaljujući modernizaciji osmanskoturske glazbe i glazbenog izričaja onodobnog bo-

*U Srbiji više, a u Crnoj Gori manje, ali kategorija Muslimana, kao naroda također je još u uporabi za Bošnjake, no naravno, to je također ispolitizirano pitanje u ovim državama, u što sad ne želimo ulaziti.

sanskog građansko-orijentalnog sloja. Naravno, u glazbenom smislu i taj žanr ima dublje korijene bizantske i perzijske glazbe i sa zadivljujućim sjedinjenjem starog i novog, glazbenog i poetskog, uspije stvarno začarati poseban svijet Bosne. Istina, svaka se nacionalna i vjerska zajednica Bosne i Hercegovine vezuje za taj glazbeni izričaj, no on se najviše ipak može povezati s današnjim Bošnjacima, vjernicima islama. Taj melos do kraja XIX. stoljeća uopće nije karakterizirao ruralni bosanski svijet, samo orijentalno varoški. Iz toga proizlazi da te pjesme naši predci (koji su vjerojatno bili nepismeni) nisu mogli donijeti sa sobom. Najranije zbirke narodnih pjesama iz spomenutih baranjskih krajeva potječu iz XIX. stoljeća i ni traga nema onim orijentalnim elementima od kojih se grade sevdalinke. Najstariji sačuvan glazbeni izričaj ovih krajeva – groktenje, neutralna intonacija u ponekim obrednim pjesmama malog ambita te glazbena svojstva najstarijeg sloja instrumentalne glazbe – usprkos sevdalinki ukazuje na srodnost s dinarskim slavenskim (seoskim) izričajem u kojemu nema ni trunke sentimentalnosti sevdalinki. U našem kraju sevdalinke će se proširiti na početku XX. stoljeća s pojavom gramofona i radija, a najizrazitije dolaskom srpskih vojnih odreda nakon Prvog svjetskog rata, koji će još do 1921. ostati na ovim prostorima. Unutar srpske vojske raspoređene u Baranji bilo je i više onih koji su bili sastavljeni većinom od bosanskih Srba, pa se prema etnografskim zapisima prilično jasno može pratiti pojava bosanskog melosa u glazbi hrvatskih skupina ovog kraja. O čuvanju tradicije sevdalinki među Hrvatima u Mađarskoj osobno ne znam nijedan institucionalni ili civilni okvir, osim zadimljenih trenutaka seoskih balova na „kermezima“ i sijelima, no na repertoaru nijednog KUD-a, zbora ili istaknutog pojedinca nije se mogla naći sevdalinka. Znamo da je poneku voljela Anka Kršić (Kersity), ali nije slučajno da nije pamćena po sevdalinkama, jer je to samo bio sloj jedne mode, a ne srž njezina repertoara, sastavljena uglavnom od „šokačkih hitova“ i starogradskih pjesama.

Analizirajući dokumente možemo reći da je od 1945. do 1949. na repertoaru KUD-ova i pjevačkih društava čak bilo više partizanskih pjesama nego sevdalinki, ipak prema tome još ne možemo govoriti da su Hrvati, Slovenci ili Srbi u Mađarskoj bili partizani ili titoisti.

Sevdalinka je bila naročito popularna i 1970-ih godina, kad su preko radijskih emisija Radija Beograd i Novi Sad lokalni Hrvati osjećali barem djelić Jugoslavije, onda još uspješne zemlje. Ali od toga se još ovaj melos ne može smatrati nekom lokalnom tradicijom, kao ni pjesme Tozovca, Miroslava Ilića ili Bore Drljače, koje su po popularnosti bile barem na istom nivou 1980-ih i ranih 1990-ih kao prije sevdalinke.

4. „Svi ovdje imaju svoja zvanična imena i prezimena, koja su prilagođena mađarskom jeziku, ali ih međusobno ne upotrebljavaju.“

Ako se ovdje misli na mađarizaciju prezimena, naravno da je toga bilo, ali da je to bilo kako je rečeno nakon demokratskih promjena 1990-ih, ljudi bi masovno mijenjali svoja imena i prezimena. No to je bilo rijetko, iako se događalo. Ako se s druge strane misli na rugla imena obitelji, nažalost, sa seoskim zajednicama i to je nestalo, samo je u nekim selima ostalo to nazivlje. Većina Hrvata Šokaca danas ni ne zna je li *Rosin*, *Lucin*, *Ganđur* ili *Papula* – samo da svoj uži lokalitet spomenem. Naravno, danas već svi upotrebljavaju svoja službena prezimena, a imena se rijetko prevode ili upotrebljavaju u obama oblicima: Ivo i Ivan – János, Jozo i Jozina – József itd. To je samo još jedan primjer kako bosanski urednik pojma nema ni o povijesti ni o sadašnjosti naše zajednice.

Aćani pred zvonikom početkom 20. stoljeća

5. Tko smo mi, imamo li pravo na svoj identitet? Imamo li pravo na bosanski identitet, imamo li pravo na katolicizam? Imamo li pravo na bošnjaštvo ili nemamo? Mi smo dali odgovor...

Mađarska je od 1990-ih odlučila biti pravna i demokratska država. Naravno, oko razvoja, s pravcima napretka društva, institucija, gospodarstva, uprave itd. ima društvenih nesuglasica i polemike, ali to je do neke mjere normalna pojava demokratskih država. Mađarska je dala i okvir određenju identiteta i stvorila kategorije povijesnih nacionalnih manjina koje u nekoj vrsti samoupravne forme mogu doživjeti svoj uglavnom kulturni, ali i politički identitet. Isto se odnosi i na vjerske zajednice u Mađarskoj. Među kategorijama nacionalnog ne postoje ni Bošnjaci ni Bosanci ni Bunjevci ni Makedonci – samo da spomenemo one skupine koje su pokušale ili pokušavaju proširiti krug prihvaćenih manjinskih zajednica. Nije slučajno što se ovdje pojavljuju isključivo narodi, etničke i subetničke skupine isključivo južnoslavenske pripadnosti. Sličan jezik, zakašnjele nacionalne integracije, burna ratna prošlost, stvaranje i privremeni uspjesi prve i druge Jugoslavije s jugoslavenskim identitetom pa danas i s jugonostalgijom stvaraju okolnosti u kojima promjenjivi identiteti niču gušće nego na drugim prostorima Europe.

No da se vratimo temi, nemojmo biti dovoljno naivni da nas, ako se odvajamo od postojeće strukture hrvatskog identiteta, čeka „lijek za sve bolove i nedaće“ manjinskog života. Nije slučajno da se do danas nije uspio pozicionirati nijedan pretendent za novu manjinsku skupinu u Mađarskoj, a na prostoru bivše Jugoslavije manjinska su pitanja – zna se zašto – puno žešća i gorča od naših. Da se, recimo, izdvajaju Bunjevci, Šokci ili Bošnjaci, umjesto Hrvata pojavila bi se druga država – Srbija, Bosna i Hercegovina, a možda i Crna Gora kao glavna pozadina ovih skupina. A što mislimo, imali bismo više pažnje i poštenja tamo gdje su ovih dana otkrili da nas ima? Bismo li bili dovoljno dobri Srbi ili Bošnjaci s đudskim hodočašćem, kobasijadama i udrugom vina- ra? Nismo mi dali odgovor, nego povijest. Santovački Hrvati – Šokci su, odupirući se mađarizaciji, dijelom prešli na pravoslavlje, a njihovi su potomci s pravom danas Srbi koji, ako žele učiti „svoj“ jezik, mogu pohađati hrvatski školski centar u Santovu – jer s podjelom se postiže samo ranija i učinkovitija asimilacija. Dat je odgovor. Na nama je hoćemo li se razumjeti ili ne. Sadašnje stanje Hrvata u Mađarskoj nije idealno, ali nemojmo misliti da od ovog goreg ne postoji. Moje je osobno mišljenje da moramo ustrajati na razgovoru i polemiziranju, makar to bilo neizgledno i dosadno na trenutke, ali s miješanjem u političke vode nekih drugih zemalja nećemo učiniti korak naprijed, samo dva koraka unazad.

dr. sc. Andor Végh

Foto: Marko Ivanković i mohački Muzej „Dorottya Kanizsai“

Godišnja Skupština Udruge šokačkih Hrvata u Santovu

Državna udruga šokačkih Hrvata u Santovu je 5. svibnja održala redovitu godišnju Skupštinu. U prostorije santovačke „Čajane“ na poziv odazvalo se umalo pedeset od ukupno osamdeset članova Udruge. Nazočne je srdačno pozdravio predsjednik Stipan Kovačev, a nakon što je utvrđen potreban kvorum, jednoglasno je prihvaćen pismeno predložen dnevni red.

Kako je u svojem izvješću uz ostalo kazao predsjednik Stipan Kovačev, 2022. godina bila je najuspješnija i najsadržajna u proteklih pet godina otkako je obnovljen rad Udruge. Svečano je otvorena obnovljena zgrada novoga sjedišta pod nazivom Dom likovne umjetnosti i zavičajne zbirke. Između ostalih lani su priredili Hrvatski bal za Duhove, a i programe za djecu prigodom proščenja Velike Gospe. Središnja priredba u rujnu bila je „Halo Santovo, halo Šokci“ u okviru koje su organizirali šokačke svatove uz velik odaziv članova, ali i brojnih santovačkih Hrvata koji više ne žive u Santovu. Posebno je zahvalio članovima koji su sudjelovali u organizaciji te sudionicima šokačkih svatova koji su u svatovskoj povorci sudjelovali u izvornoj narodnoj nošnji. U listopadu su organizirali koncert pijanista Cristiana M. Vozara, a u studenome već tradicionalno „Vinsku večer“ i degustaciju vina. Tijekom godine sudjelovali su na raznim priredbama – primjerice na Proljevnom kulturnom i gastronomskom festivalu u baranjskom Mišljenu, raznim kulturnim programima u Baji i Kulturnom centru bačkih Hrvata, Državnom danu Hrvata u Martincima, Božićnom koncertu u Pečuhu te na drugim manifestacijama. Prošle su godine dobili 2 milijuna forinti operativne potpore, a više su priredba organizirali u suradnji i uz novčanu potporu Hrvatske samouprave Santova bez koje, kako je istaknuo predsjednik Udruge, ne bi mogli ostvariti ni pola planiranih programa. Osim operativne potpore za godišnji rad i programe prihode su ostvarili i na raznim natjecanjima – od Fonda „Gábor Bethlen“, preko Programa „Mađarsko selo“ sve do raznih drugih. Njihov rad podupirali su i Mjesna samouprava sela Santova, Poljoprivredno zatvoreno dioničarsko društvo u Santovu kao i Sportska udruga „Bačka“.

Stipan Kovačev naglasio je kako su imali velike planove za ovu godinu, ali ekonomska situacija i skromna novčana potpora koju su osvojili na 4 od 6 predanih natječaja to neće omogućiti. Nažalost, nisu dobili potporu za predstavljanje Santova i Santovaca u Zagrebu, kamo se spremaju na poziv Mađarskog instituta „Ferenc Liszt“. Nisu dobili ni potporu za Međunarodni kulturni i gastronomski festival divljih i ribljih jela koji će se prirediti na Karapandži. Za rad u 2023. godini preko natječaja dobili su operativnu potporu u iznosu od milijun forinti. Ove godine obilježavaju 55. obljetnicu Udruge koju će proslaviti cjelodnevnom priredbom 14. listopada. Za to su dobili 150 000 forinti. Prijepodne planiraju malonogometni turnir sa šest prijateljskih ekipa, poslijepodne otkrivanje spomen-ploče na ulazu klupske zgrade, a navečer kulturni program u kojem će nastupiti orkestar santovačkih tamburaša, mjesnih i onih podrijetlom iz Santova, a predstaviti će se i učenici Hrvatske škole u Santovu. Dan će završiti zajedničkom večerom i hrvatskim balom uz orkestar „Podravka“. Osim toga, planiraju i hrvatski dječji jezični kamp „Od koljena do koljena“, a sudjelovat će i na otvorenju Kuće santovačkih umjetnika i glasovitih osoba.

Dodajmo kako su članovi prije početka mogli uplatiti članarinu, a po završetku Skupštine druženje je nastavljeno uz zajedničku večeru. Za dobro raspoloženje u nastavku večeri pobrinuo se orkestar „ZanthoWerkli“.

S. B.

Predsjednik Stipan Kovačev podnosi izvješće

Dio nazočnih članova pozorno sluša izvješće

Za dobro raspoloženje pobrinuo se sastav „ZanthoWerkli“

Članovi su se okupili u lijepom broju

Dio nazočnih članova

Culture and Creativity: Kreativna Europa – Projekti kulturne suradnje

Europska unija preko programa *Kreativna Europa – Projekti kulturne suradnje* podupire brojne sadržaje. Ta mogućnost financiranja namijenjena je malim, srednjim i velikim projektima suradnje u različitim sektorima. Na primjer, u pozivima za sektor kulturne baštine 2021. godine cilj je bio pružiti više vrsta potpore osobama koje se bave kulturnom baštinom.

Zgrada Hrvatskog kluba „August Šenoa“

Aktivnosti su uključivale razvoj odnosa s publikom (uzimajući u obzir tehnološke i digitalne metode stvaranja sadržaja i prezentacije arhiviranog sadržaja kao i pouke iz ograničenja kretanja zbog pandemije COVID-a) te digitalizaciju materijala, lokacija i povijesnih zgrada kulturne baštine, što je podrazumijevalo i upotrebu 3D tehnologija i umjetne inteligencije. Mogućnost financiranja 2021. bavila se i upravljanjem rizicima za kulturnu baštinu s naglaskom na prevenciji i upravljanju rizicima povezanim s opasnostima (npr. prilagodba klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje), u skladu s načelima europskog zelenog plana. Za male projekte suradnje konzorcij mora imati najmanje tri partnera iz tri različite prihvatljive zemlje. Dodjeljuju se bespovratna sredstva u iznosu do 200 000 eura. Najveća stopa financiranja EU-a iznosi 80 %.

I tako su se u zajedničkom projektu našla tri partnera: Kulturno-umjetnička udruga „Veseli Međimurci“ iz Čakovca, Hrvatski klub „August Šenoa“ iz Pečuha i Hrvatsko kulturno društvo „Pomurje“ iz Lendave te je njihov zajednički projekt *OUT OF the BOX – 101099712 – CREA-CULT-2022-COOP* prihvaćen uz dodijeljenu potporu ukupne vrijednosti 202.345,00 eura.

O čemu je riječ? Cilj se projekta može svesti na sljedeće: Narodna nošnja kao

dio kulturne baštine svakog naroda mora biti očuvana i njegovana. Postoji bogata tradicija nošnji koje se ne upotrebljavaju, osim na tradicionalne načine, te kao takve predstavljaju ogroman potencijal u revitalizaciji kulturne i tradicijske baštine na inovativan način. Stoga spomenuta tri projektna partnera rade na zaštiti i promociji kulturne baštine ovog područja uz katalogizaciju i digitalizaciju elemenata narodnih nošnji, izradu inovativne publikacije s interaktivnim QR kodovima i dizajniranje 3D replika odabranih nošnji koje će biti korištene za izradu virtualnih eksponata. O tome je bilo riječi i na radnom sastanku koji je 12. travnja održan u Hrvatskom klubu Augusta Šenoae, rekao nam je voditelj tog kluba Mišo Šarošac. Sastanku su nazočili djelatnici Kluba i zatim etnografkinja Mirjana Bošnjak iz mohačkog Muzeja „Dorottya Kanizsai“, predsjednik HDS-a Ivan Guban, Nikola Kotur sa suradnicima u ime Kulturno-umjetničke udruge „Veseli Međimurci“ i Đanino Kutnjak sa suradnicima u ime Hrvatskog kulturnog društva „Pomurje“.

Projekt dakle financira Europska unija u okviru programa Kreativna Europa – potprogram Kultura, a uz nju i Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Međimurska županija, Grad Čakovec i Općina Nedelišće.

Branka Pavić Blažetin

Ženski pjevački zbor „August Šenoa“

PEČUH – U organizaciji Hrvatskog kluba Augusta Šenoae u Galeriji Kluba 26. travnja otvorena je izložba slikara i novinara Róberta Bóka. Izložbu je otvorio dr. sc. Ivica Đurok. „Za glazbeni ugođaj na otvorenju pobrinule su se violinistice Pečuške filharmonije“, izjavio je za Hrvatski glasnik ravnatelj Kluba Mišo Šarošac. Izloženo je petnaestak ulja na platnu i pastela, a umjetnik je tematski zaokupljen hrvatskom obalom i vizurama njezinih gradova. Umjetnik je u dva navrata posjetio Jadran – u drugoj polovini šezdesetih i u sedamdesetim godinama dvadesetog stoljeća. Krajem devedesetih više je puta boravio na Jadranu. S odlaskom u mirovinu vratio se mladenačkom zanosu i počeo s crtanjem i slikanjem te su tako i nastale slike izložene u Hrvatskom klubu.

PEČUH – I ove su godine maturanti (učenici 12. razreda) Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“ imali svetu misu za maturante tjedan prije svečanosti oprastanja i početka pismenih maturnih ispita. Sveta misa na hrvatskom jeziku služena je 27. travnja u racvaroškoj crkvi Uzvišenja Svetog Križa u Pečuhu. Misu na hrvatskom jeziku služio je vlč. Gabrijel Barić, a pjevao Ženski pjevački zbor „August Šenoa“.

Crkva sv. Filipa i Jakova u Gajiću

Novoizgrađenu crkvu sv. Filipa i Jakova u Gajiću (filijalu draške Župe svete Barbare) 3. svibnja blagoslovio je đakovačko-osječki nadbiskup mons. Đuro Hranić. Crkva je posvećena zaštitnicima mjesta čiji se blagdan svetkuje trećeg dana u svibnju. Crkva je izgrađena donacijama mještana, ponajviše Udruge „Martinovo brdo“.

Crkva je vrijedna jer je izgrađena od kvalitetna materijala i dvostruko je skuplja od prvotno planirana iznosa. Izgrađena je zahvaljujući dobrim ljudima, donatorima diljem Hrvatske i susjednih zemalja: Bosne i Hercegovine, Poljske, Austrije i Njemačke. Puno su pomogli Konavljani, Međimurci, svi dobri ljudi i tvrtke u kojima je predsjednica Udruge Janja Čeliković stekla brojne prijatelje. Ona je istaknula da je zadovoljna što je izgradnja crkve završena unatoč tomu što u početku Đakovačko-osječka nadbiskupija nije podupirala taj projekt.

U čast blagoslovu i kao zahvala svim donatorima i sponzorima te hodočasnici-

Crkva u Gajiću

ma na ovaj povijesni dan održan je cjelodnevni program raznolikog sadržaja – II. Vino-fest „Pijem vina crvena i bila“, Sajam etnorukotvorina, suvenira i ekoproizvoda „Kermencaroši“, Vožnja konjskim zapregama i tradicijsko jahanje „Ej kakve sam konje im'o“, Gastronomska ponuda „Jesti, piti i veseli biti“, Smotra tradicijskih pjevačkih skupina i plesnih ansambala *In memoriam* Miroslav Serdar „Veseli Šokac“ te Pučko veselje uz tamburaške ansamble i vokalne soliste – TS „Slavonske lole“, Ansabl „Hajo“, Mirka Švendu Žigu i Stjepana Jeršeka Štefa. Svetu misu pjevao je združeni zbor u kojem su bile i članice pjevačkih zborova iz mađarske Baranjske županije. Iako je Gajić prije Domo-vinskog rata brojio 630 stanovnika, na misu su odlazili u susjedno mjesto jer nisu imali svoju crkvu. Danas u Gajiću živi dvjestotinjak ljudi.

U Gajiću je postojala crkva građena od pletera, no ona je srušena u vrijeme osmanlijskih osvajanja. Kao i u ostalim baranjskim, posebice šokačkim selima sjeverne i sjeveroistočne Baranje, trebala se izgraditi crkva od čvrstoga materijala, ali to se nikad nije dogodilo. Ideja o gradnji katoličke crkve u Gajiću nikla je 2004. godine.

Kako donosi *Glas hrvatske*, stotinjak Hrvata iz mađarske Baranje sudjelovalo je na posvećenju nove crkve svetog Filipa i Jakova u Gajiću, u općini Draž. Veliki udruženi zbor od 80 pjevača, među kojima su bile i članice zbora „Hrvatica“ iz Mađarske, pje-

vao je prekrasne marijanske pjesme prije i za vrijeme obreda. Hrvate iz Mađarske pratio je voditelj Hrvatskog pastoralnog ureda Pečuške biskupije velečasni Ladislav Bačmai. Navodi se da su selo Olas i selo Gajić pobratimljena naselja te da je Hrvatska samouprava Olasa imala i svoj izložbeni štand u sklopu programa dana.

Branka Pavić Blažetin
Foto: croexpress.eu/hrt

Trenutak za pjesmu

Domovini

Baš svagda spominjuć te, majko moja,
Od boli planem i od nepokoja,
I tužno mi je, plakat mi se hoće
Rad nesreće ti i rad tuđe zloće.
A radujem se ipak pored sjete,
Da Hrvat jesam, da sam tvoje dijete.

Imade l' gdje domovine ovake,
Što tolike je rodila junake,
Kraj rana samrtnih i ljutih strava
I svježa ostala i tako zdrava,
Uz nevolju i drugih jada trista
Ovako sveta, sjajna i prečista?

Miroljubnu na Tebe, majko sveta,
Navalila je đavla divlja četa,
I rukom krvavom i rukom blatnom
Za krunom posegla ti glave zlatnom,
I ubojničkim mačem svrgla nato
Tvoj plašt, tvoj kraljevski, u crno blato.

U bijesu svome, usred zlobe svoje,
Razlomila napola žezlo tvoje,
Što gore jošte, – lažju i obmance
U ropske sinove ti spela lance. –
No ne plač, ne plač, mila moja mati,
I probljena ti ćeš suncem sjati!

Uzvišena ti miso kruni glavu,
Neporočna ti prošlost vije slavu;
Iz krvi slavno propalih sinova
U grimizan ćeš plašt se zaodjet s nova,
I žezlo će se vratit skorog goda:
A žezlo to će tvoja bit sloboda!

Rikard Jorgovanić

Članice zbora „Hrvatica“ iz Mađarske

Dječji igrokaz „Botaničari“

Nova premijera u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu u sezoni 2022./2023. odigrala se 26. travnja. Riječ je o uprizorenju dramskog teksta Gorana Smoljanovića „Botaničari“. U tom dječjem igrokazu, koji ne preporučujemo samo djeci nego i odraslima, igraju Goran Smoljanović i Dejan Fajfer – glumci Hrvatskog kazališta Pečuh, a Goran Smoljanović potpisuje i režiju. Dramaturginja je Marta Maria Mekovec de Carvalho Pokupić, glazbu su potpisali Bojan Sauerborn i Željko Šreng, kostimografiju Selena Gazda, koreografiju Ivan Pokupić, a vizualni identitet i oblikovanje Dražen Matijašević.

Iako ciljnu skupinu gledatelja čine djeca vrtićke dobi (3+) i učenici razredne nastave, i Vaša je urednica uživala u predstavi i sađenju sjemenke stabla iz doba dinosaura koju sade botaničar Florijan Stolisnik i njegov vjerni pomoćnik vrtlar Borko u nastojanju da spase svijet. Ova interaktivna komedija tjera djecu na razmišljanje i sudjelovanje u kazališnoj igri glumaca te mali gledatelji spremno pomažu junacima priče u zajedničkom pronalasku rješenja.

Sve u svemu, kako kazuje autor Goran Smoljanović, ovo je komedija o običnim ljudima koji postaju ekounaci. Oni sađenjem sjemena kreću u misiju spašavanja zemaljske kugle od ekološke katastrofe i sigurne propasti. Jer sve je zagađeniji naš okoliš, a zrak sve manje čist, smeće je svagdje oko nas. Ali javlja se problem, više problema. Naizgled jednostavan proces sadnje biljke, uslijed nepredviđenih okolnosti i posebne pripreme koju zahtjeva sadnja drevne sjemenke, pretvara se u komičnu avanturu. S obzirom na to da likovi ne vide izlaz iz problema, pogotovo vrtlar Borko, publika se stavlja u ulogu onih koji imaju rješenje te se tako otvara prostor za realno djelovanje i rješavanje problema. Kako iskopati rupu za divovsko sjeme, kako napraviti strašilo da ga štiti, kako zaliti biljku? U vezi s tim djeca daju savjete iz publike, a ključ je u prepoznavanju

vlastitih okvira djelovanja i mogućnosti svih nas u očuvanju prirode.

U svijetu klimatskih promjena predstava poziva djecu na djelovanje – tu je njezina edukativna i interaktivna kategorija. Zajednički se dolazi do rješenja za dobrobit okoliša, što potiče empatiju, suradnju i koncentraciju. Interakcija omogućava djeci izražavanje misli i emocija, što neizbježno utječe na izgradnju dječjeg samopouzdanja. Djeca će proći osnovne ekodjelovanja, odnosno usvajati će i imenovati poznate im stvari u novim okolnostima i tako razvijati maštu i svijest o potrebi djelovanja na polju zaštite okoliša i izvora energije.

Kako je izjavio Goran Smoljanović, „Rad na predstavi temelji se na znanstvenim teorijama o igri, recepciji i na empirijskom pristupu samog autora. Interdisciplinarnim znanstvenim pristupom kazališnoj predstavi za djecu ostvarit će se edukativna kategorija u umjetnosti te će se tako spojiti znanost i umjetnost s ciljem ostvarivanja učenja kroz igru. Budući da djeca funkcioniraju na nivou igre te im je prirodno oponašanje, tako uče i ostvaruju svoju osobnost. Pristupit će im se kazališnom igrom i navesti ih da suradnjom s likovima iz predstave usvoje nauku koji im je pružen.“

Branka Pavić Blažetin
Foto: László Tóth

Bogatstvo...

Glumci Hrvatskog kazališta u Pečuhu Goran Smoljanović i Dejan Fajfer

S Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci na budimpeštanski „Loránd Eötvös“

Od 25. travnja do 4. svibnja prof. dr. sc. Diana Stolac i izv. prof. dr. sc. Anastazija Vlastelić s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci gostovale su i održale nekolicinu predavanja u Budimpešti na poziv lektora hrvatskog jezika Filozofskog fakulteta Sveučilišta „Loránd Eötvös“ Renea Čipanja Banje.

Studenti Filozofskog fakulteta Sveučilišta „Loránd Eötvös“ imali su priliku proširiti svoje akademske horizonte i dublje se upoznati sa širokim poljima istraživanja u području kroatistike. Predavanja dviju cijenjenih profesorica bila su raznolikih tematika – od morfologije, izricanja posvojnosti, povijesti hrvatskog književnog jezika sve do prodora stranih jezičnih elemenata u hrvatski jezik.

Anastazija Vlastelić, doktorica znanosti i jedna od gostujućih profesorica, voditeljica je projekta Sveučilišta u Rijeci *Hrvatska pisana baština od 18. do 20. stoljeća*, koji je pokrenula i vodila dugogodišnja prof. emer. Diana Stolac. Znanstveni doprinos izv. prof. dr. sc. Vlastelić uključuje dvije znanstvene monografije, a također je i suautorica nekoliko drugih. Sudjelovala je u pisanju 30-ak znanstvenih radova te je bila aktivna sudionica na 40-ak znanstvenih skupova u Hrvatskoj i inozemstvu.

Karijera Diane Stolac, jedne od najuglednijih hrvatskih jezikoslovki, obuhvaća više od 30 godina na Sveučilištu u Rijeci, gdje je predavala jezikoslovne predmete iz područja povijesti hrvatskog jezika, sintakse hrvatskog standardnog jezika te sociolingvistike. Bila je predstojnica Katedre za hrvatski jezik i u više mandata pročelnica Odsjeka za kroatistiku. Bila je i gostujuća profesorica na brojnim europskim sveučilištima. Njezin impresivni stvaralački opus obuhvaća više od 150 znanstvenih radova, a objavila je i nekoliko knjiga.

Riječki jezični krajolik dr. sc. Diane Stolac služio je kao izvor njezina gostujućeg predavanja 3. svibnja u Neprofitnom poduzeću za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“. Stolac je upoznala goste s lingvističkom slikom Rijeke, grada koji je poznat po svojoj raznolikosti i multikulturalnosti. Stolac je

prof. dr. sc. Diana Stolac

analizirala i istražila bogatu jezičnu povijest grada te je naglasila važnost očuvanja jezične baštine.

D. O.

„Iskoni bje Slovo“

Pod pokroviteljstvom Zadarske županije, Grada Zadra, Centra za istraživanje glagoljaštva Sveučilišta u Zadru i Udruge glagoljaša Zadar Osnovna škola „Zadarski

otoci“ organizirala je VII. likovni natječaj „Iskoni bje Slovo“. Naslov likovnog natječaja prve su riječi Ivanova Evanđelja napisane na staroslavenskom jeziku i glagoljicom: „Iskoni bje Slovo i Slovo bje u Boga i Bog bje Slovo“, što znači: „U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog“. Na natječaju je sudjelovalo ukupno 19 osnovnih škola iz različitih dijelova Hrvatske, a i jedna izvan Hrvatske: budimpeštanski HOŠIG. Sudjelovali su učenici od 1. do 8. razreda, a radovi su podijeljeni u četiri kategorije. Ukupno je pristiglo 106 radova, najviše iz 1. i 2. razreda. Osnovna su tema svake godine glagoljična slova, a na koji će ih način učenici prikazati i obraditi te kojom tehnikom – ostaje njima na volju i izbor.

Učenica 7. razreda budimpeštanskog HOŠIG-a Lilla Bendjeskov u kategoriji 7. i 8. razreda osvojila je prvo mjesto. Njezin je mentor profesor likovnog odgoja Zoltán Csomós. Lilla se poigrala glagoljicom i slovom I, a nacrtala je i zaštitnicu Zadra

Gospu od Kaštela u tehnici akrila. Sliku je uokvirila malim glagoljičnim slovima, a kao predložak poslužila joj je slika majstora gotike iz 15. stoljeća Blaža Jurjeva Zadrana koju je naslikao 26. listopada 1447. godine.

Blaž Jurjev Zadrani, zvan i Trogirani, autor je najpoznatije zadarske slike – Gospe od Kaštela ili Gospe od Zdravlja – koja se nekad nalazila na oltaru crkve Gospe od Zdravlja. Danas je izložena u stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru.

Branka Pavić Blažetin

ERČIN – U organizaciji Hrvatske samouprave Erčina u Erčinu je 29. travnja priređen Veliki racki proljetni bal. Kako su organizatori istaknuli u pozivu, za „južnoslavensku“ glazbu brinuo se orkestar „Selo“ iz Lovre. Bal je održan u Domu kulture „József Eötvös“.

Hrvati iz Bika i Hrvatskoga Židana kod prijateljev u Hrvatskoj

Gradišćanski tanci i jačke na folkfestu Glogovca

Hrvatska samouprava grada Bika je jur desetljeća dugo povezana s prijatelji iz Koprivničkih Bregov. Prlje su bili gusti prijateljski sastanci, pohodi i posjeti, ali pandemija je prepreku stavila i med ove partnere. Lani su se pajtaši ponovno našli na kulturnom festivalu u Bika, a zadnje subote aprila jačkarni zbor „Danica“ iz Bika, HKD „Čakavci“ i njevi tamburaši iz Hrvatskoga Židana bili su pozvani ne samo u prijateljsko naselje nego i na 19. Večer hrvatskoga folklora u Glogovac. Folklorashe je otprohodio i zastupnik HDS-a Petrovišćan Viktor Kohuth, načelnik grada Bika dr. Sándor Németh, Zita Popović kot sadašnja predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, kot i donedavni peljač Hrvatov u dotičnom gradu Janoš Virag, ter skupa su se veselili ponovnom spravišću. Načelnik Koprivničkih Bregov Mato Kuzminski pri pozdravni riči naglasio je, kako se raduje da su se Gradišćanci odazvali pozivu i s tim se nastavlja dugoljetna tradicija prijateljstva. Za svetom mašom slijedila je povorka u narodni nošnja, a na folklornom festivalu uz Bičane i Židance nastupali su još domaćin KUD „Rudar“, KUD „Oštrc“ iz Ruda, KUD „Široka Kula“ iz Široke Kule i KUD „Prigorec“ iz Svetoga Petra Orehovca.

Prijatelji se s velikom ljubavlju očekuju u Bika prilikom 21. Hrvatskoga kulturnoga festivala 29. julija ovoga ljeta.

Tiho

Foto: Kornél Árva i Viktor Kohuth

U svečanoj povorki

Jačkarni zbor „Danica“ predstavio se je s gradišćanskimi jačkami

Trenutak darovanja

Foto: Katalin Fanni Horváth

Veterani iz Martinaca

Kako na svojem Facebooku donosi Kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, institucija Hrvatske državne samouprave, nogometna momčad „Zrinski – Veterani“ posljednji vikend mjeseca travnja sudjelovala je na međunarodnom nogometnom turniru veterana u istarskoj Savudriji, nadomak Umaga. Nogometaši ekipe „Zrinski – Veterani“ već je četiri puta bila na tom turniru, koji se ove godine održao već 52. put. Turnir je i svojevrsno druženje ekipa iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Mađarske, a 2023. godine postignuti su sljedeći rezultati: 1. mjesto: FK „Dunavac“ (Srbija); 2. mjesto: NK „Tabor Sežana“ (Slovenija); 3. mjesto: NK „Savudrija“ (Hrvatska); 4. mjesto: NK „Zrinski“ (Mađarska, Martinci).

Slike: Zoltán Szolga i Ljubomir Laić

Hodočašće u Voćin

U organizaciji Hrvatske samouprave Križevaca 1. svibnja, na blagdan svetog Josipa Radnika (koji je ujedno i zaštitnik hrvatskog naroda), grupica vjernika iz Križevaca, Martinaca, Lukovišća i Novog Sela krenula je u Voćin kako bi svoje bijelo cvijeće sa svojim željama i zahvalama stavila na oltar svetišta Gospe voćinske. Crkva je bila puna te odzvanjala od pjevanja... Mlađi i stariji naraštaji zajednički su proslavili prvi dan marijanskog mjeseca svibnja, reče nam v. d. ravnatelj Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Vesna Velin. Ovo tradicionalno prvomajsko hodočašće već desetljećima organizira Hrvatska samouprava Križevaca na čelu s predsjednicom Ružom Hum. Vjernici iz Slavonije i drugih dijelova Hrvatske, a i naši Hrvati iz Mađarske, pojedinačno ili u skupinama hodočaste voćinskoj Gospi tijekom cijele godine. U noći s 13. na 14.

prosinca 1991. godine srpske vojne postrojbe razorile su voćinsku crkvu do temelja te je i ona pretrpjela tešku sudbinu tamošnjih katolika, okrutno pobijanih ili poginulih. Odlukom Požeške biskupije i Ministarstva kulture Republike Hrvatske crkva se obnavlja u svojem prvotnom izgledu. Voćin je 2011. dobio novo crkveno zdanje prema nacrtima nekadašnje stare crkve na ponos onih koji se nisu željeli odreći vlastite crkvene baštine, napose Marijinih hodočasnika.

Foto: J. G. Dž.

Majčin dan u Martincima

U organizaciji mjesne rimokatoličke crkve i martinačke osnovne škole 7. svibnja nakon svete mise, koju je na mađarskom jeziku služio mjesni župnik Ilija Ćuzdi, djeca martinačke osnovne škole izvela su prigodan program za Majčin dan. Sudjelovali su učenici od 1. do 4. razreda koje je uvježbala učiteljica Ildiko Gojak Barić. Mališani su pjesmom i kazivanjem stihova obradovali mame i bake te sve druge nazočne vjernike.

Foto: EMMA

Najljepše izvorno narodno „ruvo“

U Sopju je u sklopu 16. Dravskog proljeća koje zajednički priređuju selo Starin i Općina Sopje već domalo dvadesetak godina – jedne godine u Starinu, druge u Sopju – 15. svibnja između ostaloga u sklopu Smotre folkloru birano je i najljepše izvorno narodno „ruvo“. Prema ocjeni stručnoga suda najljepše izvorno narodno „ruvo“ nosila je Regina Várnai iz Martinaca. Osim Regine „ruvo“ je nosila i njezina sestra Laura, a karakteristike narodne nošnje podravskih Hrvata publici je prikazala v. d. ravnatelj Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Vesna Velin. Cilj je manifestacije „Dravsko proljeće“ očuvanje kulture i tradicije hrvatskog stanovništva s obiju strana rijeke Drave.

BPB

Pustolovine u Zagrebu

* * *

Za vrijeme našeg boravka u Zagrebu posjetili smo i Muzejsko-memorijalni centar „Dražen Petrović“, gdje su naši učenici uz stručno vodstvo doznali mnogo zanimljivih pojedinosti iz života Dražena Petrovića. Imali su priliku vidjeti velik dio trofeja, medalja i priznanja koje je Dražen osvojio u svojoj bogatoj košarkaškoj karijeri. Također su izložene i Draženove svjedodžbe iz školskih dana, u kojima smo mogli naći same petice. To nam je potvrdilo da se teškim radom može uspjeti i u školi i u sportu. Na kraju smo pogledali kratak film o Draženovu sportskom i životnom putu. Bilo nam je jako drago što smo se susreli i s Draženovom majkom Biserkom Petrović, koja je bila i u našoj školi na svečanom imenovanju naše dvorane po njezinu sinu Draženu Petroviću. Gospođi Biserki uručili smo poziv na naš jubilarni V. Memorijalni košarkaški turnir Dražena Petrovića najesen ove godine, a ona nam je pokazala novi izložbeni prostor u kojemu se nalazi Draženova voštana figura izrađena u čuvenom pariškom muzeju voštanih figura „Madame Tussauds“. Svi smo ostali bez daha kad smo ugledali njegovu skulpturu u prirodnoj veličini, koja je toliko stvarna te nam se činilo kao da je Dražen živ, kao da je među nama. Hvala za ovaj poseban doživljaj!

* * *

HOŠIG-ovo izaslanstvo primila je i ravnateljica Mađarskog instituta Ferenc Liszta Anna Mladenovics, bivša HOŠIG-ovka. Ravnateljica nas je upoznala s ciljevima i programima Instituta i našim je učenicima istaknula važnost znanja hrvatskoga i mađarskoga jezika pri odabiru budućeg zvanja. U Institutu naše je učenike i profesore pozdravio i veleposlanik Mađarske u Republici Hrvatskoj Csaba Demcsák, a osobito nam je drago bilo susresti se s njegovom suprugom, našom profesoricom matematike Anamarijom Bauer Demcsák. U Institutu sve je zapravo bilo u znaku hrvatsko-mađarskog prijateljstva, ondje smo se našli i s bivšim ravnateljem Osnovne škole Ante Kovačića, također naše prijateljske škole, Božom Nevžalom.

Zahvaljujući Mađarskom institutu posjetili smo retrospektivnu izložbu slikara hrvatske moderne Otona Ivekovića u Klovićevim dvorima. Najviše su nas se dojmile Ivekovićeve monumentalne povijesne kompozicije, prizori iz obitelji Zrinskih i Frankopana te iz nacionalne povijesti. Od stručnog vodiča doznali smo kako je Iveković najplodniji autor povijesnog slikarstva, proučavajući povijest i povijesne nošnje nastojao je što realističnije i objektivnije dočarati povijesno ozračje. Divili smo se i velikim zidnim slikama folklornog, alegorijskog i vjerskog sadržaja kao i idiličnim slikama iz obiteljskog života, portretima, pejzažima, akvarelama.

Ana Gojtan
Foto: HOŠIG

Radi čamac između Legrada i Tiloša

Solarni čamac

Prema dogovoru Legrada i Tiloša, koji se nalaze u prekrasnom krajoliku kod ušća rijeke Mure u Dravu, od 1. travnja 2023. prometuje solarni čamac koji je u vlasništvu Općine Legrad. Čamac je nabavljen u sklopu europskog projekta „Interreg Two rivers one goal”, čiji je vodeći partner bila Europska grupacija za terito-

rijalnu suradnju „Regija Mura”, a među projektnim partnerima našla se i Općina Legrad. Zahvaljujući tom projektu Općina Legrad nabavila je ekološki prihvatljiv solarni čamac, a uređena su i pontonska pristaništa na rijekama u Legradu, Donjoj Dubravi, Goričanu, Serdahelu, Mlinarcima i Letinji te su izgrađena spremišta za brodove u Serdahelu i Pustari. Općina Legrad nekoliko je puta organizirala panoramski obilazak sa solarnim čamcem, a nakon što je Republika Hrvatska ušla u šengenski prostor, načelnik Legrada Ivan Sabolić i načelnica Tiloša Zita Kelei dogovorili su se kako će nuditi vožnju za mještane i turiste s jedne strane obale na drugu. Ako bude dovoljno zainteresiranih, čamac će voziti dva puta tjedno po rasporedu, no do tada, ako netko želi iskoristiti čamac za prijelaz, unaprijed treba dogovoriti vožnju. Načelnici su dogovorili da će se zalagati kod nadležnih tijela kako bi se izgradio viseći most preko Drave na kojem bi biciklisti i pješaci mogli nesmetano prelaziti rijeku. U tijeku su radovi i biciklističke staze pored rijeke Mure koja povezuje Mlinarce, Keresur i Tiloš. Predstavnici naselja usuglasili su i buduće planove za turističke projekte, među njima izgradnju biciklističkih staza, vidikovca s adrenalinskim parkom i drugih sadržaja za posjetitelje prekrasne prirode. Predstavnici pobratimljenih naselja dogovorili su i to da će tradicionalno proštenje svete Ane zajedno obilježiti 29. i 30. srpnja, kad će se također moći isprobati čamac te će na Legradskoj gori biti održana i dvojezična sveta misa.

Beta

Prekogračna suradnja slikara

Sumartonski slikari s prijateljima u Svetom Đurđu

Članovi sumartonske Udruge drvorezbara i slikara 22. travnja gostovali su u Svetom Đurđu na Danu općine u sklopu kojeg je organizirana Međunarodna likovna kolonija slikara iz Hrvatske, Mađarske i Slovenije.

Među četrdeset umjetnika bili su i slikari sumartonske udruge koje je predvodio predsjednik Stjepan Radnai. Voditelj kolonije u Svetom Đurđu bio je naivni slikar Stanko Sabol, koji je redovit sudionik umjetničkih kolonija u Sumartonu. Suradnja

među slikarima traje već blizu dva desetljeća i kroz te godine stvorena su mnoga umjetnička djela koja krase urede i zgrade raznih mjesta, tako i Sumartona. Radovi likovne kolonije u Svetom Đurđu također će krasiti društvene domove, dječji vrtić i prostorije raznih civilnih udruga. Prema planovima druženje i stvaranje umjetnika nastavit će se tijekom lipnja na mađarskoj strani u Sumartonu.

Beta

Studijsko putovanje pečuške kroatistike

„Od 24. do 26. travnja na trodnevnom studijskom putovanju studenti i profesori Katedre za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu posjetili su Našice, Požegu i Slavonski Brod“, izjavio je za Hrvatski glasnik voditelj Katedre dr. sc. Stjepan Blažetin.

U poglavarstvu požeške županije

Nakon polaska iz Pečuha i razgledavanja knjižnice Franjevačkog samostana u Našicama kao i našičke gradske jezgre doputovali su u Požegu, gdje su primljeni na poglavarstvu požeške županije, a cilj im je bio posjetiti Požeško-slavonsku županiju i Županijsku palaču. U Velikoj županijskoj vijećnici dobrodošlicu im je poželio zamjenik županice Ferdinand Troha, koji ih je upoznao s bogatom poviješću županije i Županijske palače koja upravo ove godine obilježava 813 godina od prvog pisanog spomena te 30. obljetnicu u novijoj hrvatskoj povijesti. Zamjenik Troha gostima je poželio ugodan boravak u Požeško-slavonskoj županiji te ih pozvao da je ponovno posjete jer tijekom godine ima brojne manifestacije i raznoliku ponudu.

Voditelj Katedre za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu dr. sc. Stjepan Blažetin zahvalio je na prijemu istaknuvši kako gotovo svaki semestar organiziraju studijsko putovanje u Hrvatsku te uvijek nastoje posjetiti one krajeve koje još nisu posjetili.

„Ove godine odlučili smo se posjetiti požeški kraj. Uz Županijsku palaču, u prigodi Noći knjige sudjelovat ćemo na programu u Gradskoj knjižnici Požega. Također, u sklopu ovog studijskog putovanja obišli smo i vinski podrum Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi, Stari grad Kaptol te Muzej bečarca u Pleternici“, rekao je Stjepan Blažetin za požeški portal istaknuvši kako je prva akademska godina Katedre za kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Pečuhu bila 1949./1950. te kako se njihov studij izvodi gotovo isključivo na hrvatskom jeziku.

Posebno je zanimljiva bila književna večer u Gradskoj knjižnici Požega, u Galeriji svjetlosti, gdje su sudjelovali na književnom susretu s Kristianom Novakom, Marinom Vujčić i Ivicom Ivaniševićem. Susret je dio programa kojim se obilježava Noć knjige.

Studenti su posjetili i Požešku kuću, s kojom ih je upoznala Ljiljana Marić – kustosica i muzejska pedagoginja Gradskog muzeja Požega. Ravnateljica Gimnazije u Požegi i članica Upravnog vijeća Gradskog muzeja Požega dr. sc. Vesna Vlašić pozdravila je dr. sc. Stjepana Blažetina, s kojim već otprije surađuje, te druge profesore i studente. Voditelj Katedre i lektor Boris Kiš zahvalili su na upoznavanju s Požegom pri posjeti Požeške kuće i vodstvu

Izletnici su posjetili i Kuću Ivane Brlić Mažuranić

središtem grada s kojom ih je upoznala v. d. ravnateljica Muzeja Lidija Španiček. Nakon toga posjetili su Dijecezanski muzej Požeške biskupije.

Sudionici puta posjetili su i Pleternicu i tamošnji Muzej bečarca. U Slavonskom Brodu sudionike puta također su čekali brojni zanimljivi i edukativni sadržaji. Između ostaloga posjetili su Kuću Brlić i Tvrđavu u Slavonskom Brodu. Posjetili su i nastavnu bazu Vinum Academicum u Podgorju te uz vodstvo diplomiranog inženjera Ivana Malčića kušali akademska vina Zlatne doline i čuli osnovne informacije o procesu proizvodnje vina.

Studijsko putovanje ostvareno je uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Organizatori

Natjecanje za najboljeg kuhara riblje čorbe u Santovu

Samouprava sela Santova i Viteški red kuhara bajskog fiša (Bajai Halászléfőző Lovagrend) 17. lipnja organiziraju podružno i međunarodno natjecanje kuhara riblje čorbe za „Međunarodni kup Bačka 2023“. Uz pripremanje nadaleko poznate tradicijske riblje čorbe cilj je natjecanja i dodjela naslova „Najbolji kuhar bačke riblje čorbe“. Natjecanje će se održati u dvorištu bivše osnovne škole s početkom u 14 sati, a bira se najbolja riblja čorba i najljepše postavljen stol. Prijave se očekuju najkasnije do 3. lipnja – predajom prijavnice i uplatom kotizacije od 25 eura ili 8000 forinti u Uredu ugostiteljskog lokala Szántói Menü Kft. Poziv i prijavnica za natjecanje s opširnijim informacijama dostupni su na Facebook profilu santovačke samouprave (www.facebook.com/hercegszanto). Dolazak sudionika planiran je od 12 do 14 sati, otvorenje je u 14, ocjenjivanje između 16:30 i 18:30, a proglašenje rezultata u 19:30.

S. B.

OGLAS

Obavještavamo sve zainteresirane da će 1. srpnja 2023. godine s početkom u 10 sati na Trgu Ruža (1074 Budimpešta, Rózsák tere 6/7.) biti veliki maturlni sastanak za sve generacije hrvatskosrpske, srpskohrvatske i srpske gimnazije. Glavni je organizator Srpski obrazovni centar „Nikola Tesla“. Tko želi, može si rezervirati smještaj u domu (Roža ulica 5) po cijeni od 3500 forinti za noć.

Organizatori

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava II. okruga na čelu s predsjednikom Beom Letenjei HOŠIG-ovoj je školskoj knjižnici darovala 15 primjeraka hrvatsko-mađarskih i mađarsko-hrvatskih rječnika.

Foto: Hrvatska škola „Miroslav Krleža“

KRLEŽINI NOGOMETAŠI

Na gradskom/okružnom finalu Učeničke olimpijade u nogometu II. dobna skupina ekipe Miroslava Krleže osvojila je 1. mjesto. Nakon četiri pobjede u skupini protiv škola „Jókai“ i „Köztér“, izborne na domaćem terenu u našoj školi, gradsko/okružno finale odigrano je na trening-centru PMFC, gdje su Krležini nogometaši također lako pobijedili ekipe Kozármislenya (6 : 1) i Pécsvárada (8 : 2). Tako su osvojili 1. mjesto i izborili nastup na županijskom finalu. Ekipu čine sljedeći nogometaši: Ábel Aczél, Máté Csiba, Iván Gyurics, Zétény Hodossi, Bercel Kolarics, Áron Kovács, Milán Simai, András Szébenyi, Áron Szrága, Gorán Tátrai.

BARANJA – Udruga baranjskih Hrvata organizira hodočašće u Mariju Bistricu i trsatsko svetište Majke Božje uoči Male Gospe uz obilazak otoka Krka od 7. do 10. rujna 2023. Smještaj će biti u Selcu u Hotelu „Slaven“, a cijena je 195 eura (polupansion). Putni su troškovi za članove pokriveni, a za ostale prijavljene iznose 20 000 Ft. Rok je za prijave 1. srpnja 2023., doznaje Hrvatski glasnik.

HRVATSKO HODOČAŠĆE 2023.

Svetkovina Presvetog Trojstva u Marijadudu/Judu

„K Bogu po Kristu, u ljubavi izlivenoj po Duhu Svetomu.“

Srdačno Vas pozivamo na svečano misno slavlje u nedjelju, 4. lipnja 2023. godine.

Misu predvodi s početkom u 10.00 sati đakovačko-osječki nadbiskup n.j.e. Đuro Hranić.

9.00 Okupljanje vjernika kod otvorenog oltara
9.15 Krunica, slavna otajstva
10.00 Sveta misa
12.00 Litaniya u crkvi

Moli za nas, sveta Bogorodice!
Da dostojni postanemo obećanja Kristovih!

Svetkovina Presvetog Trojstva u Šeljenu

Srdačno Vas pozivamo na svečano misno slavlje u povodu 110. obljetnice šeljinske crkve u nedjelju, 4. lipnja 2023.

U 16 sati tamburašku svetu misu služi pečuški biskup, mns. László Felföldi, uz koncelebraciju svećenika hrvatskog podrijetla iz Mađarske, te gostiju iz Hrvatske.

Nakon svete mise koncert crkvenih pjesama u izvedbi pjevača i tamburaša iz Podravine.

Veselim se Vašem dolasku!

Organizatori:
Šeljinska rimokatolička župa
Hrvatska samouprava Šeljina
Hrvatski kulturni i operativni centar Josip Gujai Đakotin

Program se ostvaruje potporom:

KAČMAR – Hrvatska samouprava Kačmara 3. lipnja organizira tradicionalni Bunjevački dan, a ove godine bit će i domaćin festivala „Kulturna baština Bunjevaca bez granica“.

Susret bunjevačkih udruga iz Mađarske i Republike Srbije pokrenut je još 2016. godine u Tavankutu s ciljem okupljanja bunjevačkih Hrvata iz obiju država te kako bi se pridonijelo boljoj organizaciji međusobnih posjeta, jačanju udruga i prijateljstava Bunjevaca dviju država.

Manifestacija se održava svake godine – jedne godine u Srbiji, a druge u Mađarskoj – i svaki put u nekom od bunjevačkih naselja. Nakon Aljmaša i Gare ovo će biti treći susret u Mađarskoj, a u kulturnom programu sudjelovat će KUD-ovi bunjevačkih Hrvata iz Srbije i Mađarske.